

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

PL. ÚS 17/2015-30

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí pléna 28. januára 2015 predbežne prerokoval sťažnosť M. K., zastúpenej advokátom JUDr. Matúšom Lemešom, Kuzmányho 29, Košice, ktorou namieta neústavnosť a nezákonnosť volieb starostu obce Osturňa konaných 15. novembra 2014, a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť M. K. **o d m i e t a** ako zjavne neopodstatnenú.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 26. novembra 2014 doručená sťažnosť M. K. (ďalej len „sťažovateľka“) podľa § 59 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“), ktorou namieta neústavnosť a nezákonnosť volieb starostu obce Osturňa (ďalej aj „obec“) konaných 15. novembra 2014 (ďalej aj „napadnuté voľby“).

Zo sťažnosti a z jej príloh vyplýva, že sťažovateľka v napadnutých voľbách kandidovala na funkciu starostu obce. Počet platných hlasovacích lístkov pre voľby starostu bol 211. Sťažovateľka získala 65 hlasov (30,95 %) z odovzdaných platných hlasovacích lístkov pre voľby starostu obce. Za starostu obce bola s počtom odovzdaných hlasov 130 zvolená K. G. (61,9 %).

Podľa názoru sťažovateľky napadnuté voľby nemožno považovať za ústavné ani za zákonné. Uvedenú skutočnosť sťažovateľka preukazuje predovšetkým čestným vyhlásením Ž. R., podpredsedníčky miestnej volebnej komisie [ďalej len „volebná komisia“, ktorá plnila úlohy okrskovej volebnej komisie podľa § 15 ods. 5 zákona Slovenskej národnej rady č. 346/1990 Zb. o voľbách do orgánov samosprávy obcí v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o voľbách“ alebo „volebný zákon“)]. Podľa jej vyjadrenia sa vo volebnej komisii vyskytovali dva druhy hlasovacích lístkov pre voľbu starostu, z čoho vyplýva, že pravdepodobne došlo k manipulácii s týmito hlasovacími lístkami, a to v období od ich doručenia Okresným úradom Kežmarok (ďalej len „okresný úrad“) až do momentu ich doručenia volebnej komisii v ranných hodinách 15. novembra 2014.

Sťažovateľka k veci ďalej uviedla, že Ž. R., podpredsedníčka miestnej volebnej komisie (ďalej len „podpredsedníčka volebnej komisie“), sa 15. novembra 2014 zúčastnila volieb do orgánov samosprávy v obci. Po vstupe do miestnosti „*si... všimla, že na stole boli tri kôpky listín a to: opečiatkované obálky a dve kôpky hlasovacích lístkov, ktoré neboli zabalené. Spolu s ostatnými členmi komisie zbežne prekontrolovali, či nedošlo k porušeniu pečatí okien a usadili sa za stôl v nasledujúcom poradí: Prvý sedel predseda okrskovej volebnej komisie M. B., ktorý počas volieb vydával voličom obálky a hlasovacie lístky, vedľa neho členka okrskovej volebnej komisie K. Z., ktorá krúžkovala účasť v zozname voličov. Vedľa nej sedela podpredsedníčka komisie Ž. R., ktorá mala tiež na starosti vyznačovanie účasti v zozname voličov. Po pravici podpredsedníčky sedel člen okrskovej volebnej komisie M. K. a vedľa neho ďalšia členka komisie pani A. Z. Štyroch členov komisie vyberala starostka obce - kandidátka č. 2 na funkciu starostu obce K. G. Takmer po celý čas volieb bol v miestnosti prítomný aj pozorovateľ pán M. K.*

V popoludňajších hodinách prišiel do volebnej miestnosti J. G. (v obci známy pod prezývkou S.) s ďalším občanom obce Osturňa a po obdržaní hlasovacích lístkov a obálky od predsedu volebnej komisie všetkých prítomných členov komisie upozornil, že pri mene kandidátky na starostku č. 2 K. G. je chybné uvedenie veku 44 rokov. Povedal, že to je jeho spolužiačka a že na hlasovacom lístku je uvedený chybný údaj. Po jeho upozornení, zapisovateľka J. B., ktorá je zamestnancom Obecného úradu v Osturni pristúpila k stolu a prejavila prekvapenie nad zistením dvojakých hlasovacích lístkov na funkciu starostu s konštatovaním, že si vôbec nevšimla, že je tam chyba, keď preberala hlasovacie lístky od Okresného úradu Kežmarok.

Po tomto zistení predseda okrskovej volebnej komisie prekontroloval všetky zostávajúce hlasovacie lístky pre voľbu starostu a zistil, že približne na polovici hlasovacích lístkov je vek kandidátky č. 2 uvedený správne 48 rokov a na druhej časti hlasovacích lístkov je pri kandidátke č. 2 uvedený vek 44 rokov. Po nahliadnutí do hlasovacieho lístka s chybným údajom pri kandidátke č. 2 bolo zistené, že aj pri kandidátke č. 4 M. T. je tiež chybný údaj 46 rokov. Na správnom hlasovacom lístku bol pri tejto kandidátke uvedený vek 50 rokov. Zapisovateľka okrskovej volebnej komisie J. B. ostatných členov komisie presviedčala, že k chybe muselo dôjsť pri tlači na Okresnom úrade v Kežmarku, preto predseda komisie navrhol, aby sme ďalej pokračovali vo voľbách tak, že voličom budú vydávané hlasovacie lístky so správnymi údajmi. Pred ukončením volieb však už bol nedostatočný počet hlasovacích lístkov pre voľby starostu a preto predseda komisie voličom vydával aj hlasovacie lístky s chybnými údajmi.

Taktiež uviedla, že obe kandidátky, pri ktorých bol zistený chybný údaj o veku (v oboch prípadoch znížený o 4 roky) boli kandidátkami na starostu aj pred štyrmi rokmi.“.

Ďalej sťažovateľka v sťažnosti uvádza, že pri spočítavaní hlasov z platných hlasovacích lístkov si podpredsedníčka volebnej komisie všimla, „že sú tam obidva druhy hlasovacích lístkov, správne aj nesprávne, ktoré boli voličom vydávané. Po ukončení spočítavania hlasov boli aj tieto hlasovacie lístky prelepené krížom pripravenou páskou...“.

Sťažovateľka poukazuje na to, že podpredsedníčka volebnej komisie sa ako zamestnankyňa Okresného úradu Poprad informovala u svojich kolegov, ktorí mali na starosti volebné záležitosti, či reálne môže dôjsť chybou okresného úradu k vytlačeniu

dvoch druhov hlasovacích lístkov pre voľby starostu. Podľa vyjadrenia oslovených zamestnancov Okresného úradu Poprad vo veci postupu pri tlači volebných lístkov je absolútne vylúčené, aby pochybil okresný úrad, a že s najväčšou pravdepodobnosťou došlo k manipulácii s hlasovacími lístkami na úrovni obce.

Sťažovateľka (podporená názorom podpredsedníčky volebnej komisie) je toho názoru, že jediné vysvetlenie, prečo by niekto v obci tlačil druhé hlasovacie lístky pre voľbu starostu, je také, *„že správne hlasovacie lístky boli ešte pred voľbami dané voličom už s vopred zakrúžkovaným kandidátom a potom sa dotláčali nové, aby sedel počet hlasovacích lístkov vo volebnej miestnosti pred začiatkom volieb s počtom volebných lístkov, ktoré obec prevzala od Okresného úradu Kežmarok. Dôvodne sa domnieva, že zhotoviteľ týchto lístkov ich zrejme vyhotovoval podľa vzoru hlasovacieho lístku spred štyroch rokov tak, že dopísal nových kandidátov na starostu a u dvoch kandidátov, ktorí opakovane po štyroch rokoch kandidovali na túto funkciu zabudol opraviť a teda znížiť vek o 4 roky. Iné vysvetlenie existencie dvoch druhov hlasovacích lístkov neexistuje.“*

Na základe uvedeného podľa názoru sťažovateľky voľby starostu v obci sa evidentne neuskutočnili zákonným ani ústavným spôsobom. Sťažovateľka je toho názoru, že *„časť voličov hlasovala na hlasovacích lístkoch, ktoré neboli na predpísanom tlačive a takéto hlasovacie lístky mali byť preto vyhodnotené ako neplatné“*. Volebná komisia však takéto hlasovacie lístky podľa názoru sťažovateľky pri sčítavaní hlasov považovala za platné.

Na podporu svojich tvrdení sťažovateľka predložila čestné vyhlásenie podpredsedníčky volebnej komisie potvrdzujúce uvedené udalosti. Navrhla, aby sa k veci vyjadrili všetci členovia volebnej komisie, ako aj volič, ktorý na túto skutočnosť poukázal ešte vo volebnej miestnosti.

V závere sťažovateľka uviedla, že *«existuje dôvodný predpoklad, že s hlasovacími lístkami sa nezákonne manipulovalo. Ak teda v deň volieb bol vo volebnej miestnosti dokonca až nedostatok správnych hlasovacích lístkov, čoho dôsledkom je skutočnosť, že aj potom, čo boli členovia komisie upozornení, že hlasovací lístok ma chybu, predseda komisie vydal pokyn, že sa voličom majú aj napriek upozorneniu naďalej vydávať hlasovacie lístky*

chybné, keďže tie správne už jednoducho neboli, vyvstáva otázka, kde sa „stratila“ značná časť hlasovacích lístkov, ktoré boli na predpísanom tlačíve? Existuje preto dôvodné podozrenie, ktoré načrtla aj R., že správne hlasovacie lístky boli už pred začiatkom volieb rozdane niektorým voličom s už vopred označeným kandidátom.».

Vzhľadom na uvedené sťažovateľka navrhuje, aby ústavný súd po prijatí sťažnosti na ďalšie konanie nálezom vyhlásil voľby starostu obce konané 15. novembra 2014 za neplatné, eventuálne aby zrušil výsledok volieb starostu obce konaných 5. novembra 2014.

II.

Podľa čl. 124 ústavy je ústavný súd nezávislým orgánom ochrany ústavnosti.

Podľa čl. 129 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) ústavný súd rozhoduje aj o ústavnosti a zákonnosti volieb do orgánov územnej samosprávy.

Ústavný súd návrh na začatie konania predbežne prerokuje podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa a zisťuje, či nie sú dôvody na odmietnutie návrhu podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde.

Podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania návrhy, na prerokovanie ktorých nemá právomoc, návrhy, ktoré nemajú náležitosti predpísané zákonom, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený. Ak ústavný súd navrhovateľa na také nedostatky upozornil, uznesenie sa nemusí odôvodniť.

Ustanovenia zákona o ústavnom súde o predbežnom prerokovaní návrhu sa vzťahujú aj na sťažnosti podľa čl. 129 ods. 2 ústavy, pri predbežnom prerokovaní ktorých ústavný súd preskúmava, či spĺňajú všeobecné a osobitné náležitosti ustanovené v § 20 ods. 1 a 2, § 59 a § 60 zákona o ústavnom súde a či neexistujú dôvody na ich odmietnutie vymedzené v § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde.

Sťažovateľka namieta neústavnosť a nezákonnosť volieb starostu obce Osturňa konaných 15. novembra 2014.

1. Všeobecné východiská na predbežné prerokovanie sťažnosti

Voľby sú všeobecne akceptovaným demokratickým prostriedkom pravidelného obnovenia verejnej moci občanmi, resp. presnejšie voličmi, t. j. osobami oprávnenými voliť podľa príslušných volebných prepisov.

Z čl. 129 ods. 2 ústavy vyplýva oprávnenie, ako aj povinnosť ústavného súdu preskúmať na základe sťažností ústavnosť, ako aj zákonnosť namietaných volieb.

Podstatou ochrany ústavnosti vo volebných veciach je ochrana základných práv zaručených v čl. 30 ústavy, t. j. predovšetkým aktívneho a pasívneho volebného práva. Ústava garantuje všetkým oprávneným voličom voliť svojich zástupcov do voľbami kreovaných orgánov verejnej moci (aktívne volebné právo), t. j. rozhodovať o personálnom, resp. politickom zložení nimi volených orgánov verejnej moci (čl. 30 ods. 1 ústavy), pričom garantuje tiež všeobecnosť, rovnosť a priamosť volebného práva, ako aj jeho vykonanie tajným hlasovaním (čl. 30 ods. 3 ústavy). Ústava zároveň garantuje predovšetkým prostredníctvom čl. 30 ods. 4 možnosť (právo) občanov a vo vzťahu k voľbám orgánov územnej samosprávy aj cudzincov s trvalým pobytom na území Slovenskej republiky (čl. 30 ods. 1 druhá veta ústavy) uchádzať sa o zvolenie do funkcie starostu obce alebo funkcie poslanca obecného zastupiteľstva za rovnakých podmienok [pasívne volebné právo (m. m. PL. ÚS 18/07)].

Pod zákonnosťou volieb do orgánov územnej samosprávy treba rozumieť uskutočnenie volieb v súlade so všetkými dotknutými volebnými predpismi s právnou silou zákona (m. m. PL. ÚS 34/99 alebo PL. ÚS 82/07), pričom podľa stabilizovanej judikatúry ústavného súdu zistená nezákonnosť volieb do orgánov územnej samosprávy musí byť v príčinnej súvislosti s takým následkom porušenia práv dotknutých osôb, ktoré je v konečnom dôsledku porušením volebného práva a jeho princípov (m. m. PL. ÚS 21/94, PL. ÚS 82/07, PL. ÚS 79/02011).

Podľa § 63 ods. 1 zákona o ústavnom súde ústavný súd môže a) vyhlásiť voľby za neplatné, b) zrušiť napadnutý výsledok volieb, c) zrušiť rozhodnutie volebnej komisie a vyhlásiť za zvoleného toho, kto bol riadne zvolený, a d) sťažnosť zamietnuť.

Právomoc zrušiť výsledok volieb alebo vyhlásiť voľby za neplatné podľa § 63 ods. 1 zákona o ústavnom súde uplatní ústavný súd v súlade so svojou stabilizovanou judikatúrou len vtedy, ak k porušeniu zákona o voľbách dôjde spôsobom ovplyvňujúcim slobodnú súťaž politických síl v demokratickej spoločnosti. Na uplatnenie tohto oprávnenia ústavného súdu sa vyžaduje hrubé alebo závažné porušenie, prípadne opätovné porušenie zákonov upravujúcich prípravu a priebeh volieb (napr. PL. ÚS 17/94, PL. ÚS 19/94, PL. ÚS 50/99). Nie každé porušenie volebného zákona teda vyvoláva nevyhnutne neplatnosť volieb alebo voľby kandidáta. Ústavný súd každý prípad posudzuje materiálne, prihliada pritom na účel a zmysel volebného zákona, ako aj na princípy volebného práva uznávané spoločenstvom demokratických štátov. Neplatnosť volieb alebo voľby kandidáta môže spôsobiť len také závažné porušenie volebného zákona, ktoré už spochybňuje výsledky volieb a ktoré odôvodnene vyvoláva pochybnosť o tom, či voľby a ich výsledky sú prejavom skutočnej vôle voličov.

V rámci svojej rozhodovacej činnosti už ústavný súd uviedol, že dosiahnutie absolútneho súladu prípravy a priebehu volebného procesu so zákonom je prakticky neuskutočniteľné. Ak by sa nespokojnosť politických strán a hnutí, resp. nezávislých kandidátov zúčastnených na voľbách s volebnými výsledkami prejavila vždy po voľbách iniciovaním konania pred ústavným súdom, môže to viesť k spochybňovaniu parlamentnej demokracie a inštitútu volieb. Vyhlásenie volieb za neplatné, resp. zrušenie ich výsledku z

dôvodu nepatrného porušenia ustanovení zákona o voľbách totiž vytvára možnosti pre vedomú manipuláciu s voľbami (obdobne PL. ÚS 19/94, PL. ÚS 85/07).

Vo všeobecnosti platí, že na to, aby ústavný súd vyhovel volebnej sťažnosti, musia byť splnené tri základné predpoklady: a) zistenie protizákonnosti volieb, t. j. porušenie zákonov upravujúcich organizáciu a priebeh volieb, b) príčinná súvislosť medzi zistenou protizákonnosťou volieb a sťažovateľom namietanou neplatnosťou volieb, resp. voľby kandidáta, a c) intenzita protizákonnosti volieb, ktorá už spochybňuje výsledky volieb a ktorá odôvodnene vyvoláva pochybnosť o tom, či voľby a ich výsledky sú (boli) prejavom skutočnej vôle voličov (m. m. PL. ÚS 73/07). Dôležitým komponentom volebného súdnictva je teda zisťovanie intenzity volebných nedostatkov z hľadiska ich vplyvu na rozhodovanie voličov a najmä na výsledok volieb.

Súčasťou zákonom predpísaných náležitostí volebnej sťažnosti sú aj dôvody, pre ktoré sa voľby napádajú, s označením dôkazov [§ 60 ods. 1 písm. b) zákona o ústavnom súde]. Vo vzťahu k voľbám, ktorých výsledok už bol uverejnený v zmysle príslušných ustanovení volebného zákona (v tomto prípade podľa § 45 volebného zákona), platí prezumpcia ich ústavnosti a zákonnosti, ktorá platí dovtedy, kým ústavný súd o voľbách napadnutých volebnou sťažnosťou v zmysle § 63 ods. 1 zákona o ústavnom súde rozhodne inak ako zamietnutím sťažnosti. Preto je na sťažovateľovi, aby v záujme prijatia sťažnosti na ďalšie konanie (pri predbežnom prerokovaní) kvalifikovaným spôsobom označil také dôkazy, ktoré vzhľadom na konkrétne okolnosti prípadu nasvedčujú, že jeho tvrdenia o neústavnosti alebo nezákonnosti volieb sú reálne, prípadne aspoň vysoko pravdepodobné, a zároveň sú spôsobilé preukázať tak intenzívne porušenie zákona o voľbách, ktoré by odôvodňovalo záver o inom legitímnom výsledku volieb, než bol uverejnený (m. m. PL. ÚS 3/2010).

Vychádzajúc z uvedených zásad a kritérií ústavný súd pri predbežnom prerokovaní posudzoval, či tvrdenia (námietky) sťažovateľky uvedené v sťažnosti v prípade ich preukázania mohli vytvoriť reálne predpoklady právomoci ústavného súdu podľa § 63 ods. 1 písm. a) a b) zákona o ústavnom súde, t. j. vyhlásiť voľby za neplatné alebo zrušiť

napadnutý výsledok volieb, a súčasne posudzoval, či neexistujú dôvody na odmietnutie sťažnosti z dôvodu jej zjavne neopodstatnenosti.

2. K námietkam sťažovateľky

Podstatou sťažnosti sťažovateľky je jej dôvodné podozrenie, že *„časť voličov hlasovala na hlasovacích lístkoch, ktoré neboli na predpísanom tlačive a takéto hlasovacie listky mali byť preto vyhodnotené ako neplatné. Okrsková volebná komisia však takéto hlasovacie listky pri sčítavaní hlasov považovala za platné“*, čo je podľa jej názoru v rozpore s § 38 ods. 1 zákona o voľbách.

Ústavný súd si vyžiadal z Obecného úradu obce Osturňa (ďalej len „obecný úrad“) kompletnú volebnú dokumentáciu, ku ktorej bolo pripojená okrem iného aj notársky overená fotokópia vyjadrenia okresného úradu adresovaná obci a označená ako *„Žiadosť o vyjadrenie sa k sťažnosti pre nezákonnosť a neústavnosť volieb starostu obce Osturňa – odpoveď“* zo 17. decembra 2014.

V predmetnom vyjadrení sa okrem uvádza, že okresný úrad *„v súlade s § 24 zák. č. 346/1990 Zb. o voľbách do orgánov samosprávy obcí v z. n. p., zabezpečoval tlač hlasovacích lístkov vo vlastnej réžii na základe pokynov MV SR, kde pre obce do 600 voličov, tlačí OÚ HL (hlasovacie listky, pozn.) sám, pre voľbu starostu obce Osturňa, kde predseda MVK nám predložil HL (hlasovacie listky, pozn.) vo veľkosti A4, kde boli uvedení v abecednom poradí nasledovní kandidáti:*

1. J. B., 37 r., vedúci..., nezávislý kandidát
2. K. G., 48 r., starostka, SMER-sociálna demokracia
3. M. K., 35 r., nezamestnaná, Kresťanskodemokratické hnutie
4. M. T., 50 r., laborantka...“.

Ďalej okresný úrad uviedol, že *„pripravil hlasovací lístok a dňa 08.10.2014 prebehla na OÚ Kežmarok korektúra hlasovacích lístkov, kde sa dostavil predseda MVK p. B., kde mu bol predložený hlasovací lístok vo formáte A5 s tým, že v záujme úspory materiálu sme vytlačili HL (hlasovací lístok, pozn.) na šírku na kancelárskom papieri A4, HL (hlasovacie*

lístky, pozn.) na pravú a ľavú stranu, s tým, že lístky takto budú tlačené a následne sa narežú a vznikne HL (hlasovací lístok, pozn.) vo formáte A5, na korektúre mal overiť správnosť údajov tam uvedených, čo aj urobil a správnosť údajov overil a dal aj úradnú pečiatku obce.

Po doručení Vašej žiadosti a po prekontrolovaní vyššie uvedených tlačív sme zistili, že chybou v písaní došlo k situácii, že na pravej strane je pri kandidátke č. 2 K. G. uvedený vek 44 r., a na ľavej strane je uvedený vek 48 r., t. j. podľa toho čo je uvedené pri zbere HL (hlasovacieho lístka, pozn.) a u kandidátky č. 4 M. T. na pravej strane uvedený vek 46 r. a na ľavej strane je uvedený vek 50 r.

Pretože OÚ Kežmarok po odsúhlasení HL (hlasovacích lístkov, pozn.) predsedom MVK už tieto následne nekontroloval, vytlačilo sa 150 ks HL (hlasovacích lístkov, pozn.) s uvedeným vekom 48 r. a 50 r. a 150 ks s uvedeným vekom 44 r., a 46 r. pretože celkom bola požiadavka na dodanie 300 ks HL (hlasovacích lístkov, pozn.) . V prílohe Vám zasielame kópiu HL (hlasovacieho lístka, pozn.) vytlačeného pri korektúre HL (hlasovacieho lístka, pozn.) .

O vzniknutej situácii sme doposiaľ nevedeli a neupozornila nás na to ani okrsková volebná komisia, pokiaľ by sme boli vedeli o tejto situácii okamžite by sme zariadili nápravu, pričom je nutné podotknúť, že na hlasovacom lístku je uvedená iba jedna kandidátka s menom K. G. a jedna kandidátka s menom M. T., čiže ku zámene osôb tu nedošlo a ostatné údaje sú uvedené správne.“

Ústavný súd si taktiež vyžiadal z Okresného riaditeľstva Policajného zboru Kežmarok, odboru kriminálnej polície, oddelenia vyšetrovania Kežmarok (ďalej len „OR PZ Kežmarok“) správu o vyšetrovaní vo veci trestného oznámenia podpredsedníčky volebnej komisie vo veci podozrenia z prečinu marenia prípravy a priebehu volieb a referenda podľa § 351 ods. 2 písm. b) a ods. 3 písm. a) Trestného zákona v obci (ďalej len „trestné oznámenie podpredsedníčky volebnej komisie“).

Z neprávoplatného uznesenia OR PZ Kežmarok sp. zn. ČVS: ORP-393/VYS-KK-2014 zo 14. januára 2015 vyplýva, že trestné oznámenie podpredsedníčky volebnej komisie bolo odmietnuté, pretože nebol dôvod na začatie trestného stíhania alebo postupu podľa § 197 ods. 2 Trestného poriadku. Po analýze v predmetnom uznesení uvedených skutočností

(sťažnosť podaná ústavnému súdu, čestné vyhlásenia troch obyvateľov obce, odpoveď okresného úradu zo 17. decembra 2014...) vyšetrovatelka OR PZ Kežmarok dospela k záveru, že nedošlo k naplneniu zákonných znakov skutkovej podstaty prečinu marenia prípravy a priebehu volieb a referenda podľa § 351 ods. 2 písm. b) Trestného zákona s poukazom na § 138 písm. j) Trestného zákona, ako ani iného trestného činu uvedeného v osobitnej časti zákona.

Ústavný súd sa z predloženej riadne zapečatenej volebnej dokumentácie týkajúcej sa volieb do orgánov samosprávy obce konaných 15. novembra 2014 oboznámil so zoznamom oprávnených voličov, ako aj s obsahom zápisníc.

Zo zoznamu voličov ústavný súd zistil, že v tomto je zapísaná jedna osoba s menom K. G. a tri osoby s menom M. T. (rok narodenia 1963, 1995 a 1950).

Z uvedeného možno vyvodit', že k zámene osôb kandidátok na funkciu starostu (tým, že na časti hlasovacích lístkoch bol uvedený nesprávny údaj o ich veku) nemohlo dôjsť, keďže v obci existuje len jedna osoba s menom K. G.. Keďže ide o malú obec (s celkovým počtom oprávnených voličov 261, pričom volieb sa zúčastnilo 220 voličov), je taktiež osoba kandidátky M. T. narodenej v roku 1963 (vek 50 rokov) podľa názoru ústavného súdu nezameniteľná s osobami ďalších voličiek s tým istým menom a priezviskom, keďže tieto mali v čase konania volieb 19 rokov a 64 rokov. Voliči v takej malej obci sú znalí miestnych pomerov a sú oboznámení s kandidátmi na starostu. Navyše, na predmetnú skutočnosť (zle uvedený vek jednej z kandidátok na starostu) upozornil počas volieb len jeden volič.

Na základe uvedeného ústavný súd uzavrel, že v okolnostiach danej veci nemohlo dôjsť k pochybnostiam o osobe kandidátok na funkciu starostu obce, a preto ani nemohlo dôjsť k ovplyvneniu poradia, resp. uvedená skutočnosť nemohla *neovplyvnila dosiahnutý výsledok volieb jednotlivých kandidátok kandidujúcich za starostu obce tak, ako bol vyhlásený* 15. novembra 2014.

Podľa § 38 ods. 1 zákona o voľbách neplatný je hlasovací lístok,
a) ktorý nie je na predpísanom tlačive,

b) ktorý nie je upravený podľa § 31 ods. 4,

c) ak volič na hlasovacom lístku neoznačil zakrúžkovaním ani jedného kandidáta, alebo ak označil zakrúžkovaním viac kandidátov, než má byť vo volebnom obvode zvolených do obecného (mestského) zastupiteľstva, alebo neoznačil zakrúžkovaním ani jedného kandidáta na funkciu starostu obce (primátora), alebo ak zakrúžkovaním označil viac ako jedného kandidáta na takúto funkciu.

Z citovaných ustanovení zákona o voľbách vyplýva, že pre posúdenie hlasovacieho lístka ako platného, a teda na jednoznačný prejav vôle voliča zákon vyžaduje, aby volič prejavil svoju vôľu zakrúžkovaním poradového čísla ním vybraného kandidáta na starostu obce (primátora) alebo kandidáta, prípadne kandidátov na poslanca obecného (mestského) zastupiteľstva, na predpísanom tlačive.

V tejto súvislosti ústavný súd vo svojej judikatúre konštatoval, že prejav vôle voliča musí nepochybne smerovať k tomu, aby pri úprave hlasovacieho lístka (ktorý je na predpísanom tlačive) pri voľbách bolo nepochybné, koho volil, a aby prejav jeho vôle smeroval k voľbe ním označeného kandidáta, a to tým, že označí kandidáta, ktorého volil. Ústavný súd každý prípad posudzuje osobitne, pričom prihliada na účel a zmysel volebného zákona, ako aj dodržiavanie princípov právneho štátu (PL. ÚS 8/08).

Zákon o voľbách posudzovanie hlasovacích lístkov upravuje spôsobom negatívnej enumerácie. Podľa § 38 ods. 1 „Neplatný je hlasovací lístok, ktorý nie je na predpísanom tlačive, ktorý nie je upravený podľa § 31 ods. 4, ak volič na hlasovacom lístku neoznačil zakrúžkovaním ani jedného kandidáta alebo ak označil zakrúžkovaním viac kandidátov, než má byť zvolených do obecného (mestského) zastupiteľstva, alebo neoznačil zakrúžkovaním ani jedného kandidáta na funkciu starostu obce (primátora), alebo ak zakrúžkovaním označil viac ako jedného kandidáta na túto funkciu“. Z citovaného ustanovenia vyplýva, že hlasovací lístok, ktorý napĺňa čo i len jeden z dôvodov neplatnosti, nemožno považovať za platný hlasovací lístok.

Ďalej zo zistení ústavného súdu vyplýva, že zápisnica volebnej komisie o hlasovaní do orgánov samosprávy obce, ako aj zápisnica o výsledku volieb do orgánov samosprávy

obce, boli podpísané každým členom volebnej komisie (teda aj jej podpredsedníčkou), ako aj jej zapisovateľom, a zároveň sa v ich obsahu nenachádzajú žiadne námietky jednotlivých členov tejto komisie, t. j. že členovia volebnej komisie svojimi podpismi verifikovali obsah zápisníc, a tým aj zverejnených volebných výsledkov.

Pokiaľ sťažovateľka v sťažnosti vyslovila dôvodné podozrenie (ktoré načrtla podpredsedníčka volebnej komisie), že *„správne hlasovacie lístky boli už pred začiatkom volieb rozdane niektorým voličom s už vopred označeným kandidátom“*, neoznačila žiadne relevantné dôkazy, ktoré by toto podozrenie mohli preukazovať.

Takéto „podozrenie“ je potom založené iba na domnienke o nezákonnom vnesení upravených hlasovacích lístkov do volebnej miestnosti. Ústavný súd zohľadniac svoju predchádzajúcu judikatúru konštatuje, že len nepodložené domnienky o nezákonnosti volieb nepostačujú na rozhodnutie ústavného súdu, ktorým by bol zrušený ich výsledok. Vo vzťahu k týmto podozreniam a domnienkam sťažovateľka neunesla dôkazné bremeno, keďže dôkazy navrhnuté v sťažnosti (zápisnica volebnej komisie a čestné vyhlásenie podpredsedníčky volebnej komisie) už na prvý pohľad nemôžu viesť k preukázaniu nezákonného vnesenia upravených hlasovacích lístkov do volebnej miestnosti pre účely ovplyvnenia výsledkov napadnutých volieb.

Podľa názoru ústavného súdu sťažovateľka kvalifikovaným spôsobom neoznačila dôkazy, ktoré vzhľadom na konkrétne okolnosti prípadu osvedčujú, že jej tvrdenia o neústavnosti alebo nezákonnosti volieb sú pravdepodobné a zároveň spôsobilé preukázať porušenie zákona o voľbách, a tak v konečnom dôsledku odôvodňujúce záver o inom legitímnom výsledku volieb.

Hlasovacie lístky boli okresným úradom vytlačené v takej forme, ako ich odsúhlasil pracovník obce (teda aj s chybou v písaní). Ako už bolo uvedené, nemohlo z dôvodu nesprávneho uvedenia veku dvoch kandidátok na funkciu starostu na časti hlasovacích lístkov dôjsť k ich zámene s inými obyvateľmi obce. Taktiež zápisnica o výsledku volieb do orgánov samosprávy obce bola podpísaná bez výhrad. Uvedené skutočnosti spolu s konštatovaním, že sťažovateľka neunesla dôkazné bremeno, nezakladajú žiaden dôvod

na to, aby ústavný súd prijal jej sťažnosť na ďalšie konanie a aby jej následne prípadne vyhovel a vyhlásil voľby starostu obce za neplatné, prípadne zrušil výsledok volieb starostu obce, čoho sa svojou sťažnosťou domáhala.

Z uvedených dôvodov ústavný súd dospel k záveru, že jeho skutkové zistenia v danom prípade neumožňujú vysloviť záver o hrubom alebo závažnom, prípadne opakovanom porušení volebných predpisov pri voľbách starostu obce Osturňa konaných 15. novembra 2014. Sťažovateľka nepreukázala porušenie volebného zákona, ktoré by bolo v príčinnej súvislosti s namietaným výsledkom volieb, a preto jej sťažnosť ústavný súd pri predbežnom prerokovaní podľa § 25 ods. 1 zákona o ústavnom súde odmietol ako zjavne neopodstatnenú (§ 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde).

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 28. januára 2015